

Verslag bijeenkomst Hagenbeek

Donderdag 14 december 2023

Opening door wethouder Marja Eggink-Meuleman

De wethouder heet iedereen van harte welkom. De bewoners hebben veel vragen over de vergunningverlening van de klepstuw en hebben een gesprek met de gemeente aangevraagd. De vergunning voor de klepstuw is onderdeel van het project 'Klimaatrobuuste inrichting Hagenbeek' van het Waterschap Rijn en IJssel. De gemeente en het waterschap zullen uitleg geven en vragen beantwoorden. De gemeente stelt een verslag op van de bijeenkomst. Het verslag is een samenvattende, thematische weergave van wat is besproken.

Voorstelronde aanwezigen

De aanwezigen stellen zich voor. Er zijn circa 16 inwoners uit de omgeving aanwezig. Daarnaast is het waterschap aanwezig met twee personen. Vanuit de gemeente zijn naast de wethouders drie personen aanwezig.

Waterschap Rijn en IJssel:	5.1.2e (projectmanager)
	5.1.2e (hydroloog)
Gemeente Lochem:	Wethouder Marja Eggink-Meuleman
	5.1.2e (juridische beleidsmedewerker)
	5.1.2e (beleidsmedewerker natuur en landschap)
	5.1.2e (beleidsmedewerker ruimtelijke ontwikkeling)

Toelichting problematiek omgeving

De 5.1.2e doet namens de omgeving eerst het woord. Hij geeft een toelichting op de zorgen rond de plannen voor het Hagenbeek zoals die door de omgeving worden gezien.

- Het proces is niet goed verlopen: o.a. het is niet duidelijk waarom dit project er moet komen en wie dit heeft besloten; de gemeente heeft vergunning verleend voor de klepstuw; belanghebbenden zijn niet gehoord; er is niets gedaan met bezwaar tegen de vergunning.
- De verwachte wateroverlast voor landbouw en woningen door de plannen van het waterschap vanwege het waterhuishoudkundig systeem van de Lochemse berg en de omliggende gronden.

Andere aanwezigen vullen aan en benoemen o.a. de kwelbronnen op de Lochemse berg en de Kalenberg, de aanwezigheid van oude rabatten, de ervaren situatie aan Eekvennen en Barchvenne (drainage en peilbuizen), de vrees voor de toename van het aantal knutten en de plannen voor de drinkwaterwinning op de Lochemse berg.

Samengevat is de zorg als volgt te omschrijven: Het gebied heeft nu al met veel water te maken en het plan is om het water omhoog te zetten om meer kwel te bevorderen voor de natuur. Daardoor is er meer overlast in de omgeving te verwachten en dat wordt voldoende ingezien en beheerst.

Toelichting rollen en verantwoordelijkheden

De wethouder geeft een toelichting op de rollen en verantwoordelijkheden bij het plan voor het Hagenbeek. Daarbij is de volgordelijkheid van het planvorming en uitvoering van belang.

Provincie Gelderland en het Waterschap Rijn en IJssel hebben afspraken gemaakt voor de uitvoering van klimaatrobuuste herstelmaatregelen van het natuurgebied Hagenbeek. Ter voorbereiding daarop zijn in het verleden door de provincie, samen met het waterschap en Staatsbosbeheer diverse studies uitgevoerd naar grond- en oppervlaktewater en hydro-ecologie o.a. onderzoek gewenst grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) en landschapsecologische systeemanalyse (LESA).

Waterschap Rijn en IJssel heeft voor project Klimaatrobuuste inrichting Hagenbeek een integraal inrichtingsplan opgesteld waarin alle water- en natuurmaatregelen in het projectplan Waterwet zijn opgenomen. In het projectplan zijn ook voorzieningen getroffen om nadelige gevolgen van de inrichtingsmaatregelen ongedaan te maken, zoals overlast voor de omgeving. Op 3 juli en 13 september waren er inloopbijeenkomsten.

Het ontwerp projectplan heeft van 22 augustus tot en met 3 oktober 2023 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode zijn zienswijzen ingediend bij het waterschap en worden nu beoordeeld. Het waterschap verwacht eind januari of begin februari 2024 het projectplan Waterwet definitief vast te stellen door het college van Dijkgraaf en heemraden. Naast de verplichte ‘mitigerende maatregelen’ (maatregelen om schade te voorkomen) die voortkomen uit het project, ziet het waterschap kansen (‘meekoppelkansen’) om de waterhuishouding rondom het Hagenbeek te verbeteren. Het waterschap onderzoekt deze momenteel en is met diverse omwonenden daarover in gesprek.

Staatsbosbeheer beheert de gronden in het Hagenbeek. Ook de gronden die straks aan het Hagenbeek worden toegevoegd.

Gemeente Lochem toetst de aanvragen voor de omgevingsvergunningen van het waterschap voor de uitvoering van het project. Indien een aanvraag voor een omgevingsvergunning past binnen het geldende bestemmingsplan, kan de gemeente een vergunning niet weigeren. Indien een aangevraagde vergunning niet past binnen het bestemmingsplan kan de gemeente onderbouwen – aan de hand van het projectplan – dat toch medewerking kan worden verleend in afwijking van het bestemmingsplan.

De gemeente heeft in november 2024 de door het waterschap aangevraagde omgevingsvergunning verleend voor het vervangen van de huidige stuw in de Barchemse Veengoot door een nieuwe klepstuw. Nadat het projectplan voor het Hagenbeek door het waterschap is vastgesteld, verwacht de gemeente nog een aanvraag voor een omgevingsvergunning van het waterschap voor de andere vergunningplichtige maatregelen (o.a. kappen, tweede stuw, ontgronden en ophogen van gronden).

De gemeente Lochem is ook bevoegd gezag voor de melding besluit bodemkwaliteit.

Naast de vergunning(en) en melding bij de gemeente zijn ook besluiten, vergunningen en melding nodig van het waterschap (melding besluit bodemkwaliteit) en van de provincie (onthefing Wet natuurbescherming, en ontgrondingsmelding).

Toelichting projectplan waterwet

Het waterschap geeft een toelichting op het inrichtingsplan behorende bij het projectplan Waterwet voor het Hagenbeek. Het waterschap heeft de afgelopen periode vaker uitleg gegeven, o.a. bij de inloopbijeenkomsten.

Diverse dia's en tekeningen worden getoond op een scherm. Het waterschap gaat o.a. in op de tekening van de stuw, het streefpeil, de berekende verwachte stijging van de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG), de locaties van stuwen en drempels en het verondiepen van de waterlopen.

Vragen

Tijdens de bijeenkomst worden o.a. de volgende vragen gesteld en beantwoord.

Waarom wil de provincie de waterstand omhoog zetten?

Het doel van het project is om de kwel naar het natuurgebied te vergroten. Om meer kwelwater beschikbaar te krijgen worden sloten verondiept of wordt het peil opgezet. Bij de inrichting worden de functies in het gebied meegenomen. De stuw aan de Enkweg wordt drie keer zo groot, zodat bij hoge afvoeren het water makkelijker weg kan. Op enkele plekken wordt natschade verwacht of wordt de drooglegging minder dan 70 cm. Hier vindt ophoging plaats als mitigerende maatregel.

Wat betekent (klimaat)robuust?

Onder het begrip klimaatrobuust valt zowel het opvangen van droogte als het voorkomen van wateroverlast. Daarnaast valt onder robuust ook de uitbreiding van het gebied, een vergroting en herstel van robuuste leefgebieden.

Wat is de taak van het waterschap, ook in relatie tot bewoners?

Zorgen voor het juiste beheer en kwaliteit voor de functies van het gebied.

Waarom is de tweede stuw uit de huidige aanvraag gehaald?

De tweede stuw past niet binnen het bestemmingsplan en is daarom om praktische redenen uit de aanvraag gehaald. De tweede stuw is onderdeel van het project en wordt op een later tijdstip aangevraagd.

Wat is de laagste stand van de bestaande en nieuwe stuw?

Het streefpeil van de huidige stuw is 12,1 meter boven NAP (m+NAP) met als lage peil 11,9 m+NAP. Het streefpeil van de nieuwe stuw is 12,5 m+NAP. De laagste stand van de nieuwe stuw is ten minste 12,0 m+NAP. De nieuwe stuw kan fysiek zakken tot het huidige stuwpeil.

Wie bepaalt de aansturing van de stuw?

Het waterschap legt de streefpeilen vast in de legger middels het projectplan Waterwet. In het dagelijks beheer stuurt de servicemedewerker. Het peilniveau is niet dwingend voorgeschreven door de provincie. Het waterschap heeft de vrijheid om bij extremen af te wijken van de streefpeilen. Het peil kan dan opnieuw worden afgestemd op de functies.

Wat zijn de effecten van het verondiepen van watergangen?

In de hydrologische memo die als bijlage in de projectplan waterwet is opgenomen, zijn de effecten op kaart te zien. Het verondiepen van de watergangen en de peilopzet door stuwen heeft een effect op het oppervlaktewater en het grondwater in de omliggende percelen.

Oppervlaktewater: Qua afvoer blijft het systeem voldoen aan de afvoernormen. De stuwen worden vergroot en het verondiepte profiel wordt breder, zodat de afvoercapaciteit van de watergangen bij hoge afvoeren gewaarborgd blijft.

Grondwater: Het verondiepen en de peilopzet werkt door in het grondwater. Direct rondom de Barchemse Veengoot aan de noordzijde van Hagenbeek gaat de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (de grondwaterstand in de winter) met 10 tot 15 cm omhoog, in een breder gebied is de verhoging 5 tot 10 cm. Op enkele plekken wordt er natschade verwacht of wordt de drooglegging minder dan 70 cm. Deze gronden worden opgehoogd ter mitigatie.

Wanneer is de uitvoering van het projectplan?

De uitvoering van het project vindt in 2024 plaats. Het waterschap geeft aan dat de stuw pas gebouwd wordt nadat het projectplan is vastgesteld en als het zinvol is.

Afsluiting

De wethouder geeft aan dat de aanwezigen van het waterschap en de gemeente begrijpen waar vanuit de omgeving de zorg zit. De wethouder kan zich voorstellen dat de uitkomsten van deze bijeenkomst worden besproken tussen waterschap en gemeente. Daarbij kunnen ook de uitkomsten worden betrokken van het gesprek van het waterschap met Vereniging Contact Barchem op 12 januari a.s. en de komende individuele gesprekken die het waterschap heeft.

De aanwezigen ontvangen na de aanstaande kerstperiode een verslag van deze bijeenkomst. Het verslag aan de inwoners zal plaatsvinden via 5.1.2e

Lochem, 4 januari 2024